

“Eta zer?” SAILA: Anjel Lertxundi, Silvia Ugidos, Andoni Egaña eta Seve Calleja.

Elkarlanean, 2000

Ana URKIZA

Konplexuak? Zer da hori?

Konplexuen jatorria ez dago “akatsa” edo “ezberdintasuna” duenarengan, ingurukoek “akats” edo “ezberdintasun” hori antzemateko eta onartzeko, deltzeko zein errespetatzeko duten zailtasunean baizik. Hauxe da Anjel Lertxundiren “Nik erremerre hitz egiten dut, eta zer?” liburutik berreskura dezakegun ideia, “Eta zer?” sailaren betebeharra edo helburua azaltzeko.

Elkarlanean argitaletxeak, konplexuak uxatzeko edo ezberdintasunak modu baikorrean hartzen edo ulertzen ikasteko asmoz dakarkigu “Eta zer?” bilduma. Sail hau, oraingoz, lau tituluk osatzen dute: Silvia Ugidos-en “Nire aita etxeakoandrea da, eta zer?”, Andoni Egañaren “Niri ez zait futbola gustatzen, eta zer?”, Seve Callejaren “Ni potoloa naiz, eta zer?”, eta Anjel Lertxundiren “Nik erremerre hitz egiten dut, eta zer?”.

1. Ezaugarri amankomunekoak

“Eta zer?” bildumako lpuinetan, amankomunekoak edo konstanteak diren ezaugarriak aurkituko ditu irakurleak. Hauetako elementu batzuk, bildumaren irakurketa bideratzeko balio dute, eta gainerantzekoekin, irakurlea jostari arituko da, lpuinei, aurrekoen egiturari jarraiki, berak amaiera eman nahian.

Ezaugarri amankomuneko horiek, besteak beste, hauexek dira:

1. Ezaugarri estetikoak

Lau liburukiek, azalari dagokionean, diseinu berari erantzuten diote: lau zatitan banatutako azala dute, atal bakoitza kolore batean, eta bi irudi edo marrazki txertatuta. Titulua laukietako batean kokatuta, eta "Eta zer?" galdera, azalaren erdian.

Testuari eta irudiei indar edo leku bera ematen zale. Orri bana aldiro. Marrazkiak Mikel Valverde eta Jokin Mitxelenarenak dira, irudi bikainak, ia-ia testua irakurri gabe ere jarrai daitezkeenak.

2. Egiturazko ezaugarriak

Egiturari dagokionean, ipuin guztietan agertzen den egitura bukaerakoa da. Hau da, lehenik arazoa planteatzen da, gero, arazo horren inguruko zenbait gertakizun deskribatzen dira, eta azkenean, gertakizun horietako bat bide, soluzioa edo irtenbidea datorkio irakurleari.

Egitura, bestalde, pertsonaien heldutasun prozesuaren erakusgarri ere ba da. Arazoa, kanpotik edo objektiboki begiratuta, pertsonalengan dago. Bereziak direnak pertsonaiak dira. Bereztasun hori onartzen edo errespetatzen ez dutenak "besteak" edo "lagunak" badira ere, arazoa pertsonalengan dago. Eta egituraren arabera erakutsiko zailo irakurleari, pausuz-pausu, pertsonalaren izaera nola heltzen doan, "Eta zer?" axolagabe batez bukatzeraino.

"Eta zer?" galdera, heldutasun seinalea da. Eragileek gaixotasuntzat edo normaletik kanpo dagoena baztertzeko erabiliko dituzten argumentu edo ekintzen aurrean defendatzeko erabilitako galdera erretorikoa.

3. Galaren aurkezpena

Azaletik begiratuta, bildumak jorratzen duen gai nagusia konplexua dela badirudi ere, identitatea da areago lantzen dena; hau da, nor bere identitatea zehaztu eta definitzearena. Gai hau aurkezteko, galaren inguruan bi sujetu aurkezten zaizkigu: pertsonaia bera eta "besteak" (ikastetxeko edo parkeko lagunak). "Besteen onarpenaz" ari zaizkigu pertsonaiak. Baina besteen onarpenak, lehenik eta behin, guk geure burua onartzea suposatzen du. Besteen onarpenaren prozesuarekin batera, pertsonaiak bere burua identifikatzea dalar. Arazoa kanpoan antzematen da baina arazo/konplexu hori barruan ere badago; pertsonalaren helgabetasunagatik apika, besteen

errespetu faltagatik beharbada. Arazoa bietan dago. Arazo hori kanpora proiektatzen da eta kanpo gertakizun bat izanen da, gehientsuenetan, aipatu identitatea aurkitzen edo indartzen lagunduko diona pertsonalari. Konplexuarekiko hausnarketak, beraz, ziklo zehatz bat ixten du. Pertsonalaren barrutik kanpora azaleratzen da; kanpoan arrazol/gertakizun batzuek esker ulertu egiten da; ezberdintasuna barneratzen. Finean, onartze/ez onartze prozesu bat da.

4. Pertsonalak

Pertsonaia nagusiek ez dute ez adin ez sexu markaturik (testuari dagokionean). Lehenengo pertsonan kontatuko dituzte beren istorioak eta beti izanen dute lagun eta etsai bat, mundu ikuskera, bi polo horietan ulertuko dutelarik.

Gurasoak eta anai-arrebak, beti, bigarren planoan agertzen dira.

5. Espazioak

Bi espazio nagusitan barrena mugitzen dira pertsonalak: etxean eta ikastetxean (edo parkean). Hauexek dira, lau ipuinetan, espazio amankomunekoak. Etxea laguna zale, ezberdintasunak existitzen ez duen espazioa baita, eta ikastetxea edo parkea etsaia, ezberdintasuna azaleratzen den lekua baita.

6. Goltizenak

Ipuin guztietan agertzen dira goltizenak: erremerre, potolontzi, marisukalde... Umeen mundura hurbiltzen laguntzen digun elementua berau.

Hizkera erraz eta lineal batean kontatuak, zortzi urtetik gorako haurrentzat zuzendutako ipuin sorta hau oso egokia dela esan liteke ikastetxeetan zein etxean materiale didaktiko bezala erabiltzeko.

2. "Arazoa ez dago niregan"

"Nik erremerre hitz egiten dut, eta zer?", Anjel Lertxunki

Betori arazo bezala aurkeztuko zailo bere erre ezin esana: arazo egingo zailo hobe esan. Gurasoen esanetan, akatsa dela ulertuko du bere ezin esana, eta ustez senda daitekeen zerbait dela jakitean,

gaixo ote dagoen galdetuko du. Beraz, hasieran beretzat normalaren barruan dagoena, gerora, arazo bilakatuko da.

Betori gurasoek erremerre eta kirrimarro dela esan diote. Erreak ez omen ditu ondo ahoskatzen. Betori, ordea, beste guztien antzera hitz egiten duela iruditzen zailo, harik eta eskolara joaten den arte. Eskolan, lagunak burlaka hasiko zaizkio eta Beto orduantxe konturatuko da bere ezberdintasunaz. Gurasoek Rosa izeneko logopeda batengana eramango dute, Betoren "akatsa" sendatzeko. Zergatik joan behar du berak logopedarengana ordea? Horrek gaixo dagoela esan nahi al du? Betok berehala ulertzen du ez dituela sekula erreak ondo esango, eta beraz, soluzio bat aurkitzen du: erreak dituzten hitzak saihestuko ditu eta horien ordeaz, errerik ez dituztenak erabiliko. Horrela, hiztegia izugarri aberasten du eta irudimena lantzen.

Behin, eskolara Susana izeneko neskato bat etortzen da, zizibaz dena. Susanak ez dio Betoren erre esan ezintasunari erreparatzen eta lagunmin egiten dira. Susanari esker onartuko du bere ezberdintasuna eta erremerre izatearen alde onak kontutan hartuta, "Nik erremerre hitz egiten dut, eta zer?" esango du.

Elementu guztien bateratzea

Lehenaldi zurrumbilatsu batetik, argira egiten duen orainaldira jauzi egiten du Betok; denbora iragaite honetan, espazioaren, egituraren eta pertsonaien tratamendua guztiz lotuta daude. Paralelismoa dago, egituraren aukeraketa, pertsonaien izatearen eta espazioaren erabileraren artean. Hiru elementuok lotura daukate.

Bi denbora nagusi aurkezten ditu liburuak:

- 1.- Lehenaldia edo Betok "arazoa" zuela aurkezten dena. Gaixo dagoenik onartzen ez duen denbora. Eta denbora honi dagozkion pertsonaiak gurasoak, lagunak eta logopeda izango dira.
- 2.- Orainaldia: arazorik ez dueneko. Denbora berri honetako pertsonaia Susana da. Eta bere burua desberdina dela onartuko du.

Kanpo egiturari dagokionean, bi atal nagusi bereiz daitezke: lehen atalean arazoa aurkezten da eta bigarrean, arazoari irtenbidea ematen zailo.

Kanpo egituraketa orokor honi, barne egituraketa sailkatuago bat dagokio, eta honetan, lau azpisail bereizten dira:

- 1.- Betoren arazoaren aurkezpena (etxean).
- 2.- Betoren arazoaren harrera (eskolan).
- 3.- Betoren arazoa zuzendu nahia (logopedaren kontsultan).
- 4.- Beto irtenbidea aurkitu nahian erreak saihestea erabakitzen du.
- 5.- Beto Susana ezagutzen du.

Lehenengo hiru azpiatalak kanpo egituraren lehen zatiri dagozkio, hau da, arazoa edo akatsa deskribatzen den aldiari, eta azken bi azpiatalak, kanpo egituraren bigarren zatiri dagozkio: irtenbidea edo soluzioa aurkitzen denekoari.

Egiturekin batera, lau espazio agertzen dira: barne egiturari dagozkion lehenengo hiru atal bakoltzari espazio bat dagokio eta kanpo egituraren bigarren atalari laugarrena:

- 1.- Etxea: Beteri etxean esango diote lehenbizi erremetria dela.
- 2.- Eskola: Beto eskolan kontu emango da bere desberdintasunaz.
- 3.- Logopedaren etxea: arazoa sendatzeko lekua izanen da.
- 4.- Laugarren espazioa, espaziorik eza litzateke: Rosa eskolan ezagutzen du baina Rosarekin izango duen harremana ez zaio espazio eta denbora finko bati egokitzen. Rosa aurkezteko ez dauka espazio premiarik.

Arestian deskribatutako egiturak, espazioak ezezik, pertsonalak ere harremanatzen ditu:

- 1.- Etxeko pertsonalak = gurasoak dira.
- 2.- Eskolako pertsonalak = lagunak.
- 3.- Medikua = Rosa da.
- 4.- Benetako laguna = Susana.

Gurasoak, lagunak eta logopeda "arazoa" ikusten duten pertsonalak dira. Betorengan eragina izango dutenak. Pertsonaia hauen aurrean, haserre agertzen da. Ez da eroso sentitzen. Erantzun bat bilatu beharra dauka. Ez dute den bezala onartzen.

Susana oster, inguruko enraginik nozitzen ez duen pertsonaia da. Ez dauka ezer azaldu beharrik. Susanarekin ez dauka arazorik. Susanak ez dio arazorik ikusten. Susanak, beretzat ezkutagarri den

Roberto izena polita dela esaten dio. Susanarekin ez dauka ezer ezkututzen ibili beharrik. Susanarekin Beto da. Den bezala onartzen du.

Zernahi ulertzeko

Irakurketa anitz eskaintzen ditu liburuak:

- 1.- *Errespetua, berdinen artean*: lehen irakurketa batean, badirudi, egilea zera esatera datorrigula: "akatsak" ditugun arte ez ditugula besteenak ulertzen. Nolabait esateko, errespetua, berdinen artean ernetzen dela lehenbizi.
- 2.- *Lengoiaren erabilera baztertzaila*: lengoiaren erabileraz ere emateko du Lertxundik hausnartzeko paradarik. Lengoaia dela dirudi, bazterrazten gaituena: erreak ondo ahoskatzen dituenari, zergatik deitu behar diogu erremerre edo kirrimarro? Izendatetik bertatik datorrigu baztertea. Bazterketa horren aurrean, irtenbidea ere, lengoiaren beste erabilera bat egitean datza: hau da, erreak sailhestuz hitz egitean. Beto erremerre edo kirrimarro deitzea baztertzaila dela konturatzen da, gurasoek, beldurrez, "baita zera! Ikasiko du ondo hitz egiten" esan eta medikuarengana eramaten dutenean. Ingurukoek (gurasoek, lagunek, medikuak) ezagutaraziko diote Betori bere ezberdintasunaren berri eta ezberdintasun hori akats bezala aurkeztuko diote.
Susana ezagutu eta gero, "Orain ez naiz Gogorengana joaten" dio. Erre ez esatea jadanik "akats" ez denean, ez dauka medikuaren premiarik.
- 3.- *Irtenbidea defentsa da*: lehenengo garaian, erremerre dela onartzen ez duelarik defendatuko du bere burua. Erremerre izatea ezezkorra da. Bigarren garaian, erremerre dela onartuz defendatuko du. Erremerre izateak badauzka bere alde onak ere (irudimena, hiztegi aberastasuna...).

Ezberdinak ez direnei zuzendutako liburuak

Izen-abizenen aukeraketak, esaldien joskerak eta erredun hitzen eta hitz hauekin eraikitako esaldien eraiketak aberats eta egoki egi-

ten dute testua; "r" fonema "g"-ez ordezkatzek oso entretenigarri egiten du irakurketa, irakurlea, minutu batzuez, erremerre izatera bultzatzen duelarik testuak.

Ipuinaren irakurketa bukatzean, zera pentsa lezake batek: erremerre hitz egiten duten guztiek ez dutela errerik gabe hitz egiteko irudimen eta hiztegi aberatsaren jabe egiteko aukerarik. Ez eta zizibaza hitz egiten duen Susana bat ezagutzeko modurik ere. Nola beraz, konplexua uxatu?

Kontua da, liburua hain zuzen ere eragileel zuzenduta dagoela eta ez erremerre edo kirrimarroel. Errea ondo esaten ez dutenek ez dute arazorik, erreak galzki esaten dituztela ikusi eta ulertzen ez dutenek baizik.

3. "Aitak ipuinak kontatzen dizkit"

"Nire aita etxeoandrea da, eta zer?", Silvia Ugidos

Silvia Ugidos-ek, "Nire aita etxeoandrea da" ipuineko pertsonaiaren ezberdintasun edo berezitasun bat izan beharrean kontakizunaren ardatz, oraindik orain etxeo zereginak emakumeari dagozkio-la pentsatzen duen gehiengoaren ustea du eztabaldagal: Lucilaren aita etxeoandrea da.

Gizonezkoak eta emakumezkoak

Eskolan aitaren lanbideari buruzko idazlan bat egiteko eskatu diote. Lucilak bere aita etxeoandrea dela esaten duenean, gelako guztiak barrezka hasi zaizkio. "Hobe espaziloko supereroia dela esan banu..." pentsatzen du lehenengo. Baina berehala gogoratuko du, aitarekin oso ondo pasatzen duela etxean: tangoa dantzatzen irakatsi diola, pastelak esku gabe jaten, haizea nondik datorren azaldu diola, errezetekin ipuinak egiten... Idazlana, azkenean, aitarekin bizitako pasarte gogoangarriekin osatuko du.

Egituraketa klasikoari erantzuten dion ipuin biribil hau, lau ataletan osatu du Ugidos-ek:

Lehenengo atalean, arazoaren planteamendua egiten da eta planteamenduak eskolan du leku. Aitaren lanbideari buruzko idazlan

bat egiteko eskatu diote Lucilari eta aita etxeakoandrea dela esatean, aita Marisukalde bat dela esango diote. Bigarren atalean, aitaren lana zertan datzan eta Lucilak aitarekin bizi duen harremanaren deskribapena egiten da. Atal hau etxean kokatzen da. Lucilaren deskribapena oroltzapenean oinarritzen da: tangoa dantzatzen eta pastela esku gabe jaten ikasi zuenekoa, soinekua erori zitzaienekoa, haizea nondik datorren azaldu zionekoa, errezetarena,... Hirugarren atalean, aitaren lanbideari buruzko balorazioa egiten du Lucilak. Aita zoragarria dela konturatzen da eta etxeakoandre izatea gogorra dela. Laugarren atalean, Lucilak idazlana eskolan irakurtzen du. Atal honek ere, eskolan du leku.

Bi pertsonaia dira nagusi Silvia Ugidos-en ipuinean: aita eta Lucila. Neba, katua, auzokoa, ikaskideak etab. aipatzen diren arren, gorpurik gabeko pertsonaiak dira. Amaren figura ostera, ez da agertzen. Ez da aipatu ere egiten. Seguraski, idazleak nahita aldera utzitako elementua izanen da: Ugidos-en ekarpen nagusienetariko bat zalantzarik gabe. Aitaren lanbidea, normalean amek betetzen duten rolaekin konparatu beharrean, gainontzeko umeen aiten kasuarekin konparatzen du. Hau da, Lucilaren ustez, beste umeen aitak etxera oso nekatuta itzultzen dira eta ez dizkiete ipuinik kontatzen. Gizonezkoaren papera du idazleak mintzagai eta ez emakumearena.

Etxeko giroaz

Ipuina Lucilaren habitat naturalean kokatzen da: eskolan eta etxean. Eskola izango da arazoa planteatzen zaien lekua, eta etxea, ostera, arazoari erantzuna aurkituko diona.

Ipuin honetan Silvia Ugidos-ek egiten digun beste ekarpen bat honako hau da: aitak, momentu batean, lana ondo egin behar dela dio; lanbideak ez du inporta. Lucilarentzat, ostera, lana ondo betetzaren kontzeptupean bi ideia daude: eginbeharra edo betebeharra batetik (aitak nahiko ondo egiten duela dio), eta hurbiltasuna bestetik (arrazoi hauxe benetan baloratuko duena). Lucilarentzat etxeakoandre izatea ez da etxearen ardura eramatea bakarrik. Etxekoandre izate horren barruan ulertzen du Lucilak aitak berarenganako duen begirunea, kontaktua, harremana, elkarrekin bizi dute-

na, etxeke berotasuna... Hau da, etxekeandre izateak, etxeke giroa zaintzea suposatzen du. "Aita batzutan oso nekatuta ikusten dut" dio, baina halere, ipuinak kontatzen ditu. Eta azken finean, horixe da beste gauza guztien gainerik baloratzen duena. Ugidos-ek, beraz, erroartearen utzi dituen esaldien bidez, etxekeandrearen figura definitzen duen ideia hurbiltasuna dela diosku, eta ez, sexua. Lucilak ez du behin ere esaten bere aita gizona denik. Sexuak ez dio inporta.

4. "Ardiak bezala"

"Niri ez zait futbola gustatzen, eta zer?", Andoni Egaña

"Niri ez zait futbola gustatzen, eta zer?" ipuineko protagonistari, tituluak dioen bezala, ez zait futbola gustatzen. Berari, animaliak gustatzen zaizkio: intsektuak eta narrastiak. Aita oster, futbolzale amorratua da. Arrazoi hori dela medio, aitak bere semea "arraroa" dela uste du eta semearene bere aita "arraroa" iruditzen zait, futbola zozokeria handi bat dela uste duelako. Bi arrazoi azpimarratzen ditu protagonistak futbola ez gustatzeko: lehena, gelakoek behin, futbolearen jokatzeko bere sugandila ontzia hartu eta apurtu zituelako, eta bigarrena, ez zaitolako ardiak bezala denak gauza bera egiten ibiltzea gustatzen.

Ipuinaren kanpo egitura borobila da, hasierako ideia azpimarratuz emango baitio Egañak bukaera ipuinari. Kontakizunean zehar arrazoiak ematen joango zaigu futbola zergatik ez zaiton gustatzen azalduz; hasieran egiten duen baleztapena defendatuko du ipuin guztian zehar, defentsa horretan egingo dituelarik idazleak bere ekarpenak.

Barne egituraketa eta denboraren tratamendua oso egokia ez bada ere, Andoni Egañaren ekarpena, futbola gustuko ez duen baten ikuspegia azaltzean datza eta "arraroa" terminoa erlatibizatzean. Horrela bada, Egañak hiru pertsonaia mota deskribatuko ditu, pertsonaia bakoitzari adjektibo edo kalifikatzaile bat erantsiko diolarik. Hala nola, protagonista nagusia "arraroa" izango da, aita "galxoa", eta lagunak "ardiak".

Andonik protagonistaren ahotan jartzen dituen ideiak edo ekarpenak ardiaren irudia eta frustrazioaren ideia dira. Ardiaren irudiari dagokionean, futbola gustatzea eta futbol jarraitzaile izatea, finean,

ardiak bezala ibiltzea dela dio, denak batera eta batek esaten duenari jarraika. Ideia honekin batera, ardi beltzaren figura azpimarratzen du protagonistak, hau da, artaldean ezberdina denarena. Artaldean beti batek esaten duena egiten dela dio eta hori pertsonalitate falta iruditzen zaio, berezitasunik ez izatea, alegia. Frustrazioaren ideia kasuan, ezinaren aurrean hartzen ditugun ballabideen edo eta ihesbideen aurkezpena egiten du. Ideia gordinegia, beharbada, ume baten ahotan jartzeko. Aitaren futbolzaletasuna frustrazio baten ondorio gisa azaltzen du protagonistak. Eta berari agitutako gertakizun batekin konparatuko du. Protagonistak ezin du muskerrik harrapatu zaila delako, eta horregatik, musker baten argazkia jarri du karpetan eta egun guztia hari begira pasatzen du, aitak bere gaztetako futbolari argazkiari bezala. "Futbolari ona izan balitz", dio protagonistak, "aitak ez luke argazkiari horrenbeste begiratu beharrik izango".

"Arraroa" terminoak ere erabilera edo esanahi ezberdinak izango ditu Egañaren ipuinean: semeari animaliak gustatzea, aitarentzat, arraroa izatea da; baloiaren atzetik ibiltzea, protagonistarentzat, arraroa da; balta gola sartu ondoren txorakeriak egiten ibiltzea ere. Ardi beltza ere, artalde zuriaren barruan, arraroa da. Baina kasu honetan, arraro izate horixe da, hain zuzen ere, protagonistak aldarrikatuko duena.

Protagonistak berak markatzen du distantzia futbolzaleen eta bere Niaren artean. Erabiltzen duen similitzarekin gainera, bere burua ardi beltzarekin parekatzen du eta lagunak, denak batera doazen artaldearekin.

Egañak kontakizunari zentzua emateko erabili dituen espazioa etxea eta ikastolako jolastokia dira. Bal batean eta bal bestean, protagonistak bere leku pribatuaren aldarrikapena egingo du. Bere espazioa markatuko du. Leku batean zein bestean, protagonistarena bakarrik izango den espazioa gorailpatzen da. Jolastokia ez da berea bakarrik litzatekeen espazioa, eta ondorioz, arrotz zaio.

"Niri futbola ez zait gustatzen, eta zer?" ipuina bildumako ezberdina dela esan genezake. Ipuin honetan ez dago protagonistaren futbolzaletasun eza ulertarazteko edo azaltzeko gertatuko den zer-bait. Ez dago "Eta zer?" sailleko beste hiru ipuinetan bezala, arazoaren aurrean irtenbidea edo ulertze bidea eskainiko duen gertakizunik.

Protagonistak tonu Ironikoa eta mendekua nahi duenarena erabiliko du futbola ez zaiola gustatzen azaltzeko. Haserreak eraginda bezala.

Pertsonaia ezberdinen jarrerak kontrajarriak izaten bukatzen dute; irakurleari utziko zailo bere irakurketa propioa egiten.

5. "Tripontzia baina bonbero"

"Ni potoloa naiz, eta zer?", Seve Calleja

"Ni potoloa naiz, eta zer?" Ipuin liburuko protagonista potoloa da. Betidanik izan da potoloa. Jalo zenetik. Beti jan izan du asko. Berak, handia egiteko jaten duela dio. Eta amona du aliatu handiena, amonak ematen baitzikio gozokiak. Inork ez du berarekin jolastu nahi motela delako baina indartsua ere ba da. Behin, putzura erori zen neskato bat atera zuen eta ordudanik aurrera parkeko lagunek aintzakotzat hartuko dute.

Bildumako beste hiru ipuinetan bezala, honetan ere, gertakizun klabe bat dago, zelnaren ondorioz, protagonistaren jarrera eta bere buruarekiko duen ikuspegia aldatu egiten den.

Egiturari dagokionean, lau atal nagusi ditu ipulnak:

- 1.- Jalotza ingurukoak kontaktzen dituenekoa: garai honetan jadanik potoloa zen. TRIPAZAKU eta TRIPONTZI deitzen zioten.
- 2.- Medikuak gizenegi dagoela esaten dionekoa: inork ez du berarekin jolastu nahi. GOZOBONBA, POTOLONTZI, TXITXIBOLATXO eta GOZOLO-BONBOLO deitzen diote.
- 3.- Putzura eroritako neska salbatzen duenekoa: hemen, protagonistaren alde ausarta/indartsua agertzen da. Ondorioz, denek onartzen dute. Orain, amonaren gurgildun aukia eramaten du. Amonak MAITEA deitzen dio.
- 4.- Handia izango denean suhiltzaillea izan nahi duela erabakitzen du. BONBERO deitzen diote.

Lehenengo bi ataletako kalifikatiboak ezezkorrak dira eta bigarrenengoak, aldiz, baikorrak, lehena eta orainaren erakusgarri.

Callejaren ipuinean salto bi nabari dira kontaktaren linealtasuna apurtzen dutenak: amona erori eta gurgildun aukian ibiltzen hasten dela jakinarazten denean bata, eta orain, amona gurgildun aukian

eramaten duela parkera azaltzerakoan. Bi datu hauek sorpresaz harapatzen dute irakurlea.

Kontakizuneko pertsonalekin, aldiz, hiru multzo bereiz litezke:

- 1.- Ni eta amona: Amona konplizea du, bere gizentasuna onartzen eta zaintzen duen bakarra. Amonaren irudia zalantzarria egin dakiguke hala ere, ez baitakigu, konplize gisa agertzen den pertsonaia hau zenbateraino zaion onurakor protagonistari. Gustukoa edo arrunta ez duen egoera baten mantentzen laguntzen dio amonak protagonistari; medikuak esaten duenari muzin egiten dio; etxekoek hartutako erabakiak ez ditu errespetatzen. Eta azkenean, gurpildun aukiarri bultz egiten bukatzen du protagonistak. Bere adineko ume batentzako hain arrunta ez den egoera batean. Amonaren figuraren defentsa arriskutsuegia ez ote den galdetuko du irakurleak.
- 2.- Alta, ama eta arreba: anekdotikoak izango dira.
- 3.- Lagunak, putzutik ateratako neska eta suhiltzaileak: anekdotikoak dira baita baina ipuineko gertakizunerako ezinbestekoak.

Seve Callejak bi espazio nagusi deskribatzen ditu: etxea eta parkea eta bien erabilera berdintsua da kontakizunean. Etxean amona izanen du protagonistak lagun, eta gainontzekoak, nolabait, etsai. Parkean berdin: denak izango ditu etsai, amona izan ezik.

“Eta zer?” bildumako beste hiru ipuinekin konparatuz, hauxe litzateke gertakizunik arruntena edo sinpleena. Baina konplexuaren barneratze/kanporatze prozesua hobekien erakusten duena da.

Ipuin honetan, besteen onarpenaz gain, pertsonaiarena berarena da azpimarratzen dena. Hau da, parkeko lagunek onartu egiten dute neska putzutik ateratzen duenean, baina garrantzitsuena zera da: orain BONBERO deitzen diotela, eta hori, protagonistari gustatu egiten zalola. Egia esan, sekula ez zailo axola izan potoloa izatea, eta orain, are gutxiago.